

53747

T.C
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SİNEMA-TV ANASANAT DALI

CANLI YAYIN
(Yüksek Lisans Tezi)

İBRAHİM ÇOKIŞLER

DANIŞMAN
PROF. DR. ZAFER DOĞAN

İSTANBUL 1996

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

İ Ç İ N D E K İ L E R

ÖNSÖZ.....	1
FİLMİN GELİŞTİRİLMİŞ ÖZETİ.....	3
FİLMİN SENARYO AŞAMASI.....	6
FİLMİN TEKNİK AŞAMASI.....	7
FİLMİN ÇEKİM AŞAMASI.....	9
FİLMİN SENARYOSU.....	10
PROGRAMIN BÜTÇESİ.....	16
FİLMDE YER ALMAYAN RÖPORTAJLAR.....	18
ÇEKİM KASETLERİNİN TIME CODE DÖKÜMLERİ.....	21
ÇEKİMDE KULLANILAN TEKNİK MALZEME.....	26
FİLM ÇEKİM EKİBİ ROLL CAPTION.....	27
CINE 5 ÇEKİM İZİN BELGELERİ.....	28
CANLI YAYIN AŞAMA ÇİZELGESİ.....	32
SHOW TV NAKLEN YAYIN ARACI FOTOĞRAFLARI....	33
SONSÖZ.....	35

ÖNSÖZ

Belgesel işiyle uğraşanların önünde zor bir görev bulunmaktadır.Yeni teknikler ve sosyal oluşumlara ayak uydurmak hiç de kolay değildir.Ancak insanlar yaptıkları işe gönül verirlerse bu savaştan başarıyla ayrılmasını bileceklerdir.Sorun,olguya yaklaşım sorunudur.Bunun, yerinde yapılması ile tüm problemler çözülecektir.Belgeseller,İngiliz yaşam tarzını Amerikan yaşam tarzını vb.ortaya koyabilecek niteliktedir.Aynı zamanda yeterlidir.Batının demokratik ilkeleri,bu şekilde dünyanın diğer bölgelerine ulaştırılabilecektir.

Ülkemizde şu an belgesellerin hak ettikleri yerde olduğuna inanmıyorum.Bu durum çok üzücüdür.Belgesel filmleri ikinci ya da üçüncü sınıf oyuncuların yer aldığı yapımlar olarak görmek ona karşı büyük haksızlık olacaktır.Öykülü filmlerin evrensel bir eğlence işlevini yerine getirdiğini görüyoruz.Sinemanın diğer ve daha geniş kullanım araçlarını farkedememek için kör olmak gerekir.Böyleleri için belgesellerin etkinliğini keşfetmek çok şaşırtıcı olacaktır.

İçinde bulunduğum televizyon yapım-yayın ortamında edinmiş olduğum deneyimlerimden faydalanarak oluşturduğum bu belgesel filmimin merak edenleri biraz da olsa yayıncılık konusunda aydınlatacağını düşünüyorum.Bir maçı kadın,erkek, çocuk herkes seyrediyor.Fakat hangi aşamalardan geçerek ne zorluklarla çekildiğini kimse merak etmez.Çünkü millet olarak çok azımız niçin,nasıl diye hiçbirşeyi merak etmeyiz.İnşallah bu filmi seyredecek olan insanlar bu duygulardan arınmışlardır.Tabii ki istisnalar vardır.Ama biliriz ki istisnalar kaideli bozamaz.

Bu belgesel filmin hazırlanışında tabii ki zorluklar yaşadım.Fazla bir finans kaynağına ihtiyacım olmadı.Yalnızca seçtiğim konunun çekimleri için iznin zorluğunun farkında idim.ShowTV'nin o zaman ki spor müdürü İlker Yasin ve yönetmen Musa Çözen bu konuda bana büyük destek verdiler.Bana olan güvenlerinden dolayı stadyuma giriş çıkış iznini sağladılar.Çalıştığım şirket de bana gerekli olan ekipmanı sağlayıp iki kameraman ile çalışmama olanak sağladılar.Çekim için 1 gün kurgu için de 3 gün çalışmama izin verdiler.Video montajım bittiği zaman VHS kopya çıkarma işlemini de çalıştığım firmada yaptım.

Bu filmin her aşamasında bana yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Zafer Doğan'a,şimdi Kanal D spor müdürü olan sayın İlker yasin'e,Show TV ve Cine 5 kanallarının sevgili yönet-

meni Musa Çözen'e,Ulusal Radyo TV Genel Md. Yrd. Sayın Süleyman Erdoğan'a,9 Eylül Üniversitesi Sinema TV Senaryo Bölümü Mezunu olan ve bana senaryo yazımında yardımcı olan L.Ebru Çokişler'e çok teşekkür ederim.

Bir de dileğim var.Belgesellerin daha çok izleyici kitlesi tarafından izlenmesi için genç neslin daha çok üretici daha çalışkan olmaları gerekiyor.Tabii bu sorumluluk sadece gençlerin değil TV kanallarının yöneticilerinin rating kaygısı duymadan genç araştırmacılara daha çok maddi destekte bulunup belgesel yapımlara yayın saatlerinde daha çok yer vermelidirler.Böylece toplumumuz bu tür yayınlara alışıp merak etmeyi öğrenip daha çok araştırmacı olacaklardır.

100 yıllık bir geçmişe sahip olan sinema dünyasında hep üvey evlat muamelesi görmüş bir araştırma alanıdır, BELGESEL SİNEMA.Yığınları önceleri sinema salonlarına,daha sonra da ekran başına toplayan öykülü filmler,eğlence filmlerinin yanında pek fazla rağbet görmeyen belgesel yapımlar ne yazık ki daha uzun yıllar sadece kamu hizmeti gören televizyon kanallarında,popüler programlarından arta kalan sınırlı zaman dilimlerinde yayınlanmaya mahkum görünüyor.

FİLMİN GELİŞTİRİLMİŞ ÖZETİ

Fenerbahçe - Beşiktaş Derbi Maçı Canlı Yayını

MAÇ GÜNÜ 09:00

Güneşli bir cumartesi sabahı, azgın Fenerbahçe ve Beşiktaş taraftarları'nın tezahüratları arasında stada iki tane yayın aracı gelir. Aracın gelmesi ile kuyrukta bilet almak için bekleyen taraftarların yoğun tezahüratları arasında teknik ekip çalışmalarına başlar. Yardımcı elemanlar yayın aracından stadın içine kamera kablolarını çekmeye başlar. Bu, işin hammaliye kısmıdır ve memnuniyetsizlikleri yüzlerinden okunmaktadır. Stadta çimler sulanmakta iken kamera çantaları stada girmiştir. Sekiz kamera kablosu stada çekilmiştir. Sesçi spiker odasını hazırlamaktadır.

SAAT 12:00

Kameramanlar stada gelmişlerdir ve yemeklerini yemeye başlamışlardır. Stad kalabalığı fazlalaşmıştır. Teknik yönetmen bir çağrı ile kameramanları, sesçiyi ve kamera kontrol teknisyeni- ni çalışmaya davet eder. Herkes aracı ve stad işini hazırlamaya koyulur.

SAAT 14:00

PTT link aracı da gelip stadın tepesine verici antenini kurar. Kameralar kurulmuştur ve yayın aracının cihazlara enerji vermesi beklenmektedir. Yönetmen de stada gelmiştir. Stad dolmaya başlamıştır. Teknik ekip tüm hızı ile akşamki maça hazırlanıyor.

SAAT 15:00

Polis yoğun güvenlik önlemleri ile göz kamaştırmaktadır. Paf takımlarının sahaya çıkışı ile seyirci tezahüratı artmıştır. Stad dışında hala bilet kuyrukları vardır ve seyyar satıcılar bu duruma çok memnundur.

SAAT 16:00

Yayın aracının içinde VTR (Video Tape Recorder) operatörleri provalar yapmaktadır. Bu teyplere altı kameranın çıkışı bağlıdır. Önemli pozisyonlar slow motion (yavaş gösterim) tekniği ile maç esnasında gösterilmektedir. Sesçilerin test işleri de bitmiştir. Artık yayın aracı içine görüntü ve ses gelmiştir. Spikerin de stada gelmesi ile tüm ekip tamamlanmıştır.

SAAT 17:00

Yönetmen kameramanlarla konuşur ve maç esnasında nasıl görüntüler isteyeceğini söyler. Bu arada arçtan çıkan video sinyali Çamlıca vericisine ulaşmıştır oradan da Show TV merkeze gidecektir. Maçtan önce stada bağlanılıp Show TV'den yayına geçilecektir. Aslında maç Cine 5'ten saat 19:00'da yayınlanacaktır.

SAAT 18:00

Stadın protokol kapısından politikacılar, emniyet müdürü, klüp yöneticileri giriş yaparlar. Maça az bir süre kalmıştır. Şeref tribününün bu simalar ile dolması seyirci tezahüratını arttırmaktadır. Yönetmen tüm kameramanları stad içine kameralarının başına göndermiştir. Yayın içindeki görevli personel de hazır bir biçimde bağlantıyı beklemektedir.

SAAT 18:30

Merkezden gelen 5,4,3,2,1,0 yayındasınız komutu ile çok büyük bir hareketlilik gözlenir yayın aracının içinde. Spiker sunuma başlar. Ercan Taner ve Erman Toroğlu konuk ile röportaja başlar. Bunlar Show TV'nin ilk canlı yayın görüntüleridir. Bu maraton 19:00'a kadar devam eder.

SAAT 19:00

Maç canlı yayını Show TV'den Cine 5'e geçmiştir. Hakem başlama düdüğü çalar ve maçı başlatır. Yönetmen tüm ekibe başarılar diler ve ilk pozisyonların tekrar yavaş gösterimleri verilmeye başlanır. Pozisyonlar, ataklar gol getirmez ve Beşiktaş takımını tutan yönetmenimizin morali çok bozulur. 1. devre bu ataklarla sona erer.

SAAT 19:45

Devre arasında ekip ve yönetmen rahat bir nefes alır. Çay, kahve içilir, maç hakkında kritikler yapılır. Kameramanlar da stad içinde dinlenme fırsatı bulup sigara molası vermişlerdir.

SAAT 20:00

2. devre başlama düdüğü ile başlar. Kötü bir derbi maçıdır ve herkes sıkılmıştır. Yönetmen Musa Çözen ara sıra küfürler savurmaktadır. Bu teknik ekibin çok hoşuna gider. Kameramanlar da kulaklıktan bunu duyup kahkahayı basar. Yine ataklar sürer ve golsüz beraberlik bozulmaz. Taraftarlar stadı boşaltmak

üzeredir.Maçın 89.dakikasına gelinmiştir.Ceza sahasının hemen önünde kazanılan bir frikiki Sergen kullanacaktır.Herkes nefesini tutmuştur.Hakem düdüğünü çalar ve Sergen'in aşırma vuruşu ile gol olur.Tüm taraftarlar büyükbir coşku içindedir.Tabii Fenerbahçe taraftarları kin kusmaktadırlar.Maç bitiş düdüğü ile yönetmen havalara zıplar ve sevinç küfürleri etmeye başlar.Ve artık yayın merkeze devredilir.Stadtan canlı yayın sona ermiştir.

SAAT 21:00

Taraftarlar stadı boşaltmaya başlamışlardır.Kameramanlar kameralarını toplayıp malzeme aracına koyarlar.Fenerbahçe'li taraftarlar kızgındır.Takımlarını protesto ederler.Fenerbahçe takımını taşıyan otobüse bağırmağa başlarlar.Polis bu öfkeli kalabalığı dağıtır.Yayın aracı toplanmaya devam etmektedir.Araç önünde yönetmen ve ekip aralarında maçın kritiğini yapmaktadırlar.

SAAT 21:45

Seyirci stadyumu tamamen boşaltmıştır.Futbolcuları taşıyan otobüsler de gidince dışarıdaki taraftarlar da stad çevresini boşaltmışlardır.Kamera malzemesi araca yüklenir,kamera kabloları çekilir,aracın kapakları kapanır ve araç harekete hazır hale gelir.Teknik ekip elemanları servis araçlarına binip evlerine bırakılmak üzere hareket eder.

SAAT 22:30

Nihayet naklen yayın aracının tüm kapakları kapandıktan sonra farlar yanar,sirenler çala çala stadı terkeder.Şimdi sıra çöplerden batan stadyumu temizlemeye gelmiştir.Üç-dört tane çöp arabası stadyuma gelir,içinden inen çöpler stad temizliğine başlarlar.

SAAT 23:30

Stadyumun dış aydınlatmaları söner.Naklen yayın aracı da merkeze gider.Bir canlı yayın günü daha bitmiştir ve stad karanlığa gömülür.

FİLMİN SENARYO AŞAMASI

1995 yılının ikinci yarısında bizden istenen senaryonun oluşumu beni oldukça zorladı. Mesleğim televizyonculuk, uğraş alanım teknik yönetmenlikti. 12 yıllık deneyimlerim senaryonun konusunu oluşturacaktı. Senaryo hem beni hem de seyirciyi tatmin etmeliydi. Senaryonun konusu seyirciye ilginç gelmeli idi. 1-2 aylık düşünme süresi benim senaryoyu oluşturmam için yetmişti. Çünkü bir zamanlar Show TV için çektiğimiz 1. lig maçları benim için unutulmaz anılarla dolu idi.

Senaryoyu yazmaya koyulmuştum. Bu bir belgesel niteliği taşıyordu ve belgesel senaryosu, öykülü film senaryosunun uygulama aşamasına benzetilmektedir. 0 yüzden senaryoyu yazmam zor olmadı. 0 kadar çok anım vardı ki yazacağım çok şey vardı. Daktilomun başına oturduğumda seyircilerin belgesellere karşı olan ilgisizliğini nasıl tersine çevirebilirim diye çok düşündüm. Filmlerde belli bir düşünme tarzının yanı sıra, duygusal etkinin de bulunması gerektiğini biliyordum. Evet senaryonun konusu maç çekimi idi. Lig maçlarının müptelalarını hatta hanımlarının ilgisini biliyordum. Sıra maçın hangi aşamasını izleyiciye seyrettirebileceğimin tayinine gelmişti. Tabii ki bir iki sene öncesine kadar içinde olduğum çekim aşamasını anlatmaktı, senaryom.

Senaryo aşamasını kolaylıkla ve zevkle yazdıktan sonra ders hocam olan Prof. Dr. Zafer Doğan'ın beğenisine sunmuştum. Konu ilginçti fakat yazım tekniğinden şüpheli idim. Bir iki hafta içinde neticeyi almıştım. Sonuç benim için sürprizdi. Çünkü notum oldukça yüksekti. Yüksek lisansta ilk yılımla başarı ile tamamladıktan sonra 2. yıl tüm yapacağım bu senaryoyu çekmekti. Yani yıllardır teknik yönetmenlik yaptığım bu camiada birkaç aylığına da olsa yönetmen olacaktım.

Sistem Yayıncılık'ın çıkardığı Paul Rotha'nın yazdığı İbrahim Şener'in çevirisini yaptığı "BELGESEL SİNEMA" adlı kitabını incelemekle başladı yaz aylarım. Değerli sinema yazarı Giovanni Scognamilio'nun belgeseller hakkındaki bilgilerinden de faydalandım. Zaten oldum olası belgesellere karşı ilgim çok büyüktür. Bu yüzden konusunu oluşturan "CANLI YAYIN" belgeseli ilk aşaması olan senaryo yazımı ile başlamış oldu.

FİLMİN TEKNİK AŞAMASI

Belgesel tarzındaki bu kısa filmimdeki çekim ve kurgu formatı SP Betacam'dır.Kameralar Ampex 300 ve Sony 337'dir. Ve yayın kalitesindedir.Bu piyasaya uzun senelerini vermiş olan HALİL ARİF NURDAN ve NADİ ÖZERKAL kameraman arkadaşlarım idi.

Çekimde kameralarda hiçbir filtre kullanmadık.Işık kaynağı olarak 2 adet 650 Watt gücünde Quartz kamera üstü tepe lambası kullandık.Yayın aracının içinde her zaman bu ışığı yakamadık.0 zaman da kameranın desibel kazancını arttırmak zorunda kaldık.Çünkü ışık yayın aracındaki teknik ekibin ve yönetmenin konsantrasyonunu bozuyordu.

Yayın aracının teknik özelliklerinden biri olan,cihaz bağlantılarının yerdeki kanallardan yapıldığı ve arızalı olduğunu o gün öğrendik.Bundan dolayı aracın içinde çekim anında fazla yer değiştiremedik.Yürüdükçe arıza oluyor dedikleri için hareket alanımızı kısıtladılar.Aracın teknik yönetmeninin bu hareketi bize pek doğru gelmedi ama her işin bir zor yanı vardır diyerek işimizi yapmaya devam ettik.Maç esnasında kameranın bir tanesi yayın aracının içinde diğeri de stad çevresindeki atmosferi görüntülemekte idi.Maç anında stada kamera sokamadım çünkü maça Show TV ve Cine 5 kameralarının haricinde kamera sokmak yasaktı.Bu yasağı bizim bozmamız doğru olmazdı düşüncesi ile maç görüntülerini Show TV'den temin edebileceğim rahatlığı ile işimize devam ettik.

Maç sabahı stad atmosferinin çekilmesi için stadyuma erken saatlerde gitmiştik.Seyircilerin,polislerin,seyyar satıcıların ve canlı yayın araçlarının teknik hazırlıklarını görüntüledikten sonra çekime biraz ara verdik.0 saate neden ve hangi kanal için çekim yaptığımızı merak edip sorular soran çevik kuvvet polisleri ile sohbet etmeye başladık.21,22 yaşlarındaki bu okul mezunu polisler ile sohbet oldukça ilgiçti.

Çekim listemi daha önceden hazırlamıştım.Fakat planda olmayan birçok enstantene yakalama fırsatını buldum.Gerçekten malzeme boldu.Ve amacım bu görüntülerle seyircinin ilgisini maçtan başka bir yöne,maçınseyirciye nasıl ulaştığını teknik aşamalarını izleyiciye aktarmak oldu.Filmi seyreden insanlar bir maç canlı yayınının nasıl gerçekleştirildiğini çok fazla tekniğine inmeden azda olsa anlayabileceklerdi.Akış gereği maç görüntülerine de ihtiyacım vardı ve bu kasetleri de Show TV'den istedim.Bu görüntüler altın değerinde idi.Çünkü isteyen kanallar bu görüntüleri para karşılığında alabiliyorlardı.Maç bittikten on gün sonra bu kasetleri aldım.Kasetler Betacam formatında idi.

Kurguya başlamadan önce çekim kasetlerini izleyip tüm planların time code'larını çıkardım.Ve bir kurgu akışı tespit ettim.Show TV'den aldığım 3 maç Betacam bandı ve benim çektiğim 5 Betacam çekim bandı ile kurgu masasına oturdum. Kurgu tekniği olarak cut kurgu tekniğini benimsedim.Mesleğe başladığım ilk yıllarda kurgu teknisyenliği yapmıştım.Dolayısıyla ile bu tecrübem sayesinde kurgu öncesi hazırlıklarım sayesinde çalışma saati fazla uzun olmadı.6-8 saatte kurguyu tamamladım.Belgesel filmin uzunluğu 23 dakika olmuştu.Sıra jeneriğe gelmişti.Fenerbahçe ve Beşiktaş seyircilerinin yapmış olduğu tezahüratlardan 25 saniyelik bir ses bandı hazırladım. Bu ses bandının üzerine uygun görüntüler kurgulayıp filmin üzerine belgeselin ismi olan "CANLI YAYIN" ı karakter jeneratöründe yazdım.Bir de teknip ekibin isimlerinin yazılı olduğu jeneriği yaptım.Bu da birmüziğin üzerine slow motion seyirci topluluğu ve isimlerden oluşturuldu.

Çekimde ses almak için özel bir mikrofon kullanmadım. Kamera üzerindeki geniş açılı mikrofon ile kayıtlarımı yaptım.Fakat Musa Çözen'e yönlendirilmiş özel bir mikrofon götürmediğime pişman oldum. Çekimden önceki planımda belgeselin üzerine müzik de koyarım dediğim için mikrofon götürmedim.Neticede belgesel filmimde ortamdaki sesler birebir kullanıldı.Herhangi bir müzik desteği verilmedi.

Kaset hazır hale geldikten sonra hocama görüş için okula gittim.Onay aldıktan sonra sıra yazım işine gelmişti. Video kopyalar ve cilt çalışmaları başladı.

FİLMİN ÇEKİM AŞAMASI

1995 yılında senaryo aşamasından geçen belgesel filmin çekim planlamalarına 1996 yılının 6. ayında başladım. Fakat çekim için gerekli teknik malzemeyi ve personeli temin edeceğim firmanın ve benim işlerimin yoğunluğundan dolayı çekim 14 Eylül 1996 tarihinde gerçekleşebildi. Bu kadar gecikmesinin elbette bir sebebi vardı. Beşiktaş-Fenerbahçe maçının seçilme nedeni senaryo konusu gereği idi. Yönetmen Musa Çözen fanatik bir Beşiktaş taraftarı idi. Ve Beşiktaş'ın oyununa göre verdiği tepkiler canlı yayın esnasında izleyicinin ilgisini çekecekti.

Eylül aylarının başlarında bu maçı çekmek istediğimi şirketime ve Show TV yetkililerine (İLKER YASİN-MUSA ÇÖZEN) söyledim. Beni tanıyor ve güveniyor olmaları sebebi ile bu izni tereddütsüz verdiler. Bu onayı aldıktan sonra şirketten 2 Betacam kamera ve kameraman istedim. Malzeme onayını da almıştım. Daha sonra stada gidince neler çekeceğimin planlarını yapmaya koyuldum.

Show TV, lig maçlarının çekimi için çok paralar ödediğinden her aşamada büyük titizlikler gösteriyordu. Maçtan 3 gün evvel yönetmenin, teknik ekibin, spikerin, muhabirlerin, PTT yayın ekibinin ve şöförlerin isimleri stada kolay girip çıksınlar diye Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü İstanbul İl Başkanlığına faxlanır. İşte bizim de bu listeye girmemiz gerekiyordu. Tabii birtakım çalışmalarından sonra bu listeye de girmeyi başardık.*

Bilindiği gibi lig maçlarının tüm çekim ve yayın hakkı Show TV ve CINE 5'tedir. Bu yüzden stada Show TV ve Cine 5 kameralarının haricinde kamera sokmak yasaktı. Ama aldığımız özel izin bizi 14 Eylül 1996 sabahı saat 08:30'da Fenerbahçe Stadyumuna götürdü. Senaryom gereği stada sabahın erken saatlerinde gitmemiz gerekiyordu. Bilet almak için erken saatlerde stada gelen bilet kuyruklarındaki taraftarlar ve onların etrafında konuşlanan seyyar satıcılar, binlerce polis, çevik kuvvet otobusları, panzerler çekim gününde kaydettiğimiz ilk görüntülerdi

*Adı geçen bu belgeler ilerleyen sayfalarda mevcuttur.

FİLMİN SENARYOSU

YER : Fenerbahçe Stadyumu
TARİH : 14 Eylül 1996
SAAT : 08 : 30

Güneşli bir sonbahar günü yüz civarı taraftar stad çevresinde küçük gruplar oluşturmuşlardır. Biri malzeme diğeri cihaz dolu 2 adet naklen yayın aracı stada gelmiştir. Seyyar satıcılar, bayrak satıcıları, oturak satıcıları, karaborsa bilet satıcıları, polisleri, stad görevlilerinden oluşan insan manzaraları. Sabahın 09:00'u 10:00'u olmasına rağmen pişen köfteler, soğan soyan kadın, pişen döneri kesen satıcı ilk ilginç görüntüleri-mizdi. Bu esnada yayın aracında bir çalışma başlamamıştır. Onlarca polis otobüsü stada gelmektedir. Maçın büyüklüğü emniyet müdürlüğünü büyük önlemler almaya zorlamıştır. Polisin haricinde çevik kuvvet ve panzerler stada doluşmaya başlamıştır. Polis barikatları kurmaya başlamıştır. Yayın araçlarının çevresini ablukaya alan polis maça gelen taraftarları bir sıraya sokmak için uğraş vermektedir. Stad bilet kuyruğuna girmek için önce bu polis barikatlarından geçecek olan taraftarlar polislerce ceplerindeki bütün bozuk paraları, çakıları, taş ve sopaları teslim ederek bilet kuyruğuna koştururlar.

Bilet kuyruklarında ilginç manzaralar. Yüzü boyalı fanatik taraftarlar, stada babası ile gelen küçük çocuklar, hırçın küfürbaz taraftarlar hatta bayan taraftarlar kuyruklarda tezahüratta bulunmaktadırlar. Döner kokuları, köfte kokuları, gürültü ve kalabalık içinde naklen yayın aracında bir hareketlenme gözlenir.

Başlarında şefleri 3 yardımcı eleman malzeme aracından malzemeyi boşaltmaya başlarlar. Aracın ekipmanları elektronik ve malzeme indirmek, bindirmek çok kolaydır. Yayın araçlarının durduğu yerde stada malzeme taşınması için bir kapı açılır. Oradan stada malzeme nakli başlar. Kamera çantaları ve kamera ayakları stada taşınır. Daha sonra fiber optik kamera kabloları stadın içine çekilmeye başlar. İki tane kale arkasına, iki atletizm pistine, iki şeref tribününe iki tane de 18'lere olmak üzere toplam sekiz kamera kablo çalıştırma alanlarına çekilir. sesçi kale arkalarına, atletizm pistine, seyircilerin aralarına ve spiker bölmesine özel açılı mikrofonlarını koyup, kablolarını çekmeye başlamıştır.

Bu arada stad çevresindeki kalabalık artmaya ve ortam çok gürültülü bir hal almaya başlamıştır. Fenerbahçe ve Beşiktaş taraftarlarının ayrı ayrı tezahüratları arsında stada

gelen insan sayısı gittikçe artmaktadır. Teknik yönetmen ekibi ile birlikte dijital teknoloji ile donatılmış yayın aracının içini hazırlamaya koyulurlar.

Kameramanlar da stada gelmişlerdir. Stad içine daha önceden yardımcılarının taşımış olduğu kamera çantaları açılır ve kameramanlar tarafından kurulmaya başlar. Mükemmel objektiflere sahip olan bu kaliteli kameralar sekiz ayrı bölgede tek tek itina ile kurulur.

Sesçiler stad içindeki mikrofon yerleştirme işlemini bitirmişlerdir ve spikerin görev yapacağı alanı hazırlamaktadırlar. Maç anında yayın aracından gelen sinyalin ve yayın dönüşünün gözüktüğü iki ayrı monitör, kulaklık ve mikrofonlar hazır hale getirilir. Bu alandaki görevli sesçi ile yayın arasındaki sesçi arasında test diyalogları başlar. Mikrofonların yayın aracı ile iletişimi okeylenir.

Yayın aracındaki ekibin de çalışmaları hızlanmıştır. Kamera kontrol teknisyeni kameraları açar. Stadın ilk görüntüleri ayarsız olarak yayın aracına gelir. VTR playback işini yapacak olan teknisyen de kullanacağı Betacam SP teypleri açar, kasetleri içine koyar ve slow motion provalarına başlar. Kayıt esnasında kullanacağı kasetleri hazırlar, teyplerin bakımını yapar ve maç saatini beklemeye başlar. Yemek saati de geçmiştir.

Nihayet yemek gelmiştir. Tüm ekip yemeklerini yemeye başlamışlardır. Bu arada yönetmenimiz Musa Çözen'araca gelmiştir. Musa Çözen çalışma arkadaşları tarafından çok sevilmektedir. Bu yüzden Musa Çözen'in ekibe yaptığı belden aşağı şakalar da göze batmamaktadır. Çok hoş bir sohbet ortamında ekip tekrar işe koyulur.

Yayın aracının içindeki hazırlıklar tamamlanmıştır. Aracın içindeki video sinyali düzgündür ve artık nakil işlemi için hazırdır. Bu iş için aracın yanına çanak anten kurulur. Sinyal artık Çamlıca yolundadır. Telefon ile Çamlıca vericisindeki görevli ile konuşulup çanak antenin yönü saptanır. Sinyalin Çamlıca vericisine ulaştırılmasından sonra tüm cihazların testi yapılır. Artık yayına sayılı saatler kalmıştır. Maçtan önce stad Vip girişi önünde spiker Ercan Taner, Tanju Çolak, Erman Toroğlu röportaj için hazırlığa başlamıştır. Maç Cine 5'ten yayınlanacaktır. Fakat 30 dakika önce bağlanılıp Show TV'den yayına geçilecektir. Tüm hazırlıklar bu yönde sürerken Musa Çözen yayın aracına biner ve kameramanları

stadyuma gönderir.Yayın aracının içindeki ekip harici insanları araç dışına alan yönetmenimiz staddaki kameramanlar ile diyalog kurmaya çalışır.Teknik yönetmen,kamera kontrol teknisyenine kameraların beyaz ayarı dediğimiz ayarı yapmasını söyler.Bu maç sinyali Çamlıca vericisinden de çıkıp Show TV merkezine gelmiştir.Yayın aracı,Çamlıca vericisi ve Show TV merkezi ile yoğun bir diyalog başlamıştır.

Yönetmen Musa Çözen yayın aracında,kameramanlar kameralarının başında,maçın spikeri İlker Yasin spiker bölmesinde,kamera kontrol teknisyeni,sesçi,VTR playback elemanı ve teknik yönetmen cihazlarının başında Show TV merkezden gelecek "YAYINDASINIZ" komutunu beklemeye koyulmuşlardır.Musa Çözen kameramanlara son direktiflerini vermiştir.Ercan Taner'in konukları yayına hazırdır.

5,4,3,2,1 YAYINDASINIZ,komutu ile pür dikkat çekime başlanır.Spiker İlker Yasin'in anlatımı ve Ercan Taner'in röportajları yayının ilk görüntüleri idi.Yayın Show TV'de başlamıştı ve saha dışı röportajlarla sürüyordu.Show TV merkezi de takımların önceki maçlarından özetler verip konuklardan yorum alıyorlardı.Maç saati yaklaşıyordu.Yayın Cine 5'e aktarılmak üzere idi.Show TV'deki yayın sona erdi ve Cine 5 yayını devraldı.

Teknik ekipteki heyecan takımların sahaya çıkması ile daha da artmıştır.Yönetmen zaman zaman kameramanlara ve merkeze bağmaktadır.Stadda görevli kameramanlar tezahürattan bazen yönetmenin isteklerini anlamayıp fırça yerler.Hakemlerle ortaya gelen takımlar seyirciyi selamlar ve İstiklal Marşı için hazırlanırlar.Yönetmen de kameramanlarını uyararak detay görüntü aldırır.İstiklal Marşı çekildikten sonra maç başlamak üzeredir.Hala dışarıda içeri giremeyen taraftarlar da büyük yaygara yapmaktadırlar.

Hakem düdüğü çalmıştır ve 1. devre başlamıştır.İlk atak Fenerbahçe takımından gelir,ceza sahası içinde Boliç bir isyanla hakemi protesto eder.Musa Çözen Boliç'e küfür eder.Futbolcular ve seyirciler bu karara tepki olarak kötü tezahürata başlarlar.Yayın aracında Fenerbahçeliler çoğunluktadır.Musa Çözen Fenerbahçe'ye küfür eder,herkes güler ama Fenerli ekip biraz kızar.Bu pozisyonun tekrarı verilir ve gerçekten de faul pozisyonunu yorumcu Erman Toroğlu teyid eder.Musa Çözen çok tedirgindir.Çünkü takımının henüz çok ciddi bir atağı yoktur.Hararetli bir ortam vardır ve pozisyon teknarları ile maç yayını devam etmektedir.Beşiktaş takımının atakları tek tük de olsa olmaktadır ve Musa Çözen'i hop oturup hop kaldırmaktadır.

Israrla Beşiktaş'ın gol atmasını bekleyen yönetmen ve teknik ekip, seyirciye güzel bir maç seyrettirebilmek için ellerinden geleni yapmaktadırlar. Yayın aracında görev yapan teknik yönetmen, kamera kontrol teknisyeni, ses operatörü, ölçü-bakım teknisyeni sekiz kamera ile değişik açılardan çekilen maçı izleyiciye net bir şekilde ulaştırmaya çalışırlar. Bu arada Beşiktaş'ın kaçırdığı gol pozisyonundan sonra yönetmenimiz golü kaçıran Ertuğrul'a zararsız bir küfür etmiştir. Yayın aracındaki elemanlar ve stadtaki kameramanlar kıs kıs gülmektedirler. Bu pozisyon yavaş gösterimde tekrar edilir ve yorumcu tarafından yorumlanır. 1. devre bu pozisyonlarla sürüp biter. Naklen yayın merkeze devredilir. Stadtaki kameramanlar rahat bir nefes alır. Ve 15 dakika rahat bir nefes alırlar. Yayın aracında durum farklıdır. Çaylar ve kahveler teknik ekibin dinlenmesine yardımcı olur. Yönetmen resim seçme masasından kalkıp derin bir nefes alır. Fakat Beşiktaş'ın bu kötü oyunu onu düşündürmektedir. Aracın kapısını aralar. Yayın aracı meraklı gözlerle süzülmemektedir. Naklen yayın aracı boyutları ile gerçekten ilgi çekicidir. Bu arada teknik yönetmen ve yönetmen asistanı merkezle devamlı irtibat halindedir. Tüm ekip kendi aralarında maçın kritiğini yaparlar. Caddeler boşalmıştır, kimi evde kimi stadta bu derbi maçı izlemektedirler.

Yönetmen asistanının, yayın için son 1 dakika lafı ile herkes yerini alır. Yönetmen resim seçme masasının başına geçer. 3, 2, 1 yayın bizde, lafı ile stada canlı yayın ile bağlanılır. Seyirciler enerjilerinden hiçbirşey kaybetmemişlerdir. Kameramanlar da yerlerini almışlardır. Spiker anonsuna başlamıştır. Futbolcular ısınmaya başlamışlardır. Top orta sahada hakemin düdüğünü bekliyordur.

Hakemin düdüğü ile maçın 2. devresi başlar. Heyecan yine başlamıştır. Ataklar, kaçan goller pek güzel olmayan bu maçta heyecan vermemiştir. Yönetmenin kişiliği ve yapısı ile örnek bir yönetmendir ve herkes onu çok sever. Maç esnasındaki tepkileri, küfürleri ile herkesi güldürür. Maç devam etmektedir. Beşiktaş'ın ve Fenerbahçe'nin golsüz atakları ile maçın sonuna yaklaşılmıştır. Seyirci yavaş yavaş çıkmak için toparlanmaya başlamışlardır. Islıklarla yuhalanan futbolcular da artık, maç bitsin de gidelim havalalarına girmişlerdir. Bu rahatlık, maçı 88. dakikaya getirmiştir. Herkes maçın 0-0 biteceğini zannetmektedir.

Topu orta sahadan alan Beşiktaş'lı Sergen ceza sahasının ön tarafında faulle durdurulur. Dakika 89'dur. Ve herkes bilir ki Beşiktaş'ın son dakika golleri çok meşhurdur. Kazanılan bu frikik seyirciyi heyecanlandırmıştır. Tabii heyecan-

lanan sadece seyirci değildir.Musa Çözen,hadi yavrularım-hadi aslanlarım diye yayın aracını inletmektedir.Herkes nefeslerini tutmuş Sergen'in topa vurmasını beklemektedir.Nihayet hakem vuruş düdüğünü çalar ve Sergen topa vurur.O da ne,barajın üstünden aşırması ile Sergen'in şutu gol olmuştur.Yönetmen Musa Çözen resim seçme masasının başında havaya zıplayıp,"gol,gol a.... . gol diyerek bağırmaya başlamıştır.Araçtaki diğer Beşiktaş taraftarları da işi gücü bırakıp sevinç çığlıkları atmaya başlamışlardır.Tabii Fenerbahçe Stadyumu da Beşiktaş'lı taraftarların çılgın tezahüratları ile yıkılmaktadır.Fenerbahçe taraftarlarının olduğu tribünlerde ses kesilmiştir.Beşiktaş'lı futbolcular sevinçlerini taraftarları ile paylaşırken yayın aracında VTR operatörü golün 6 açıdan tekrarının hazır olduğunu yönetmene haber verir.Araçta sevinç hala sürmektedir.Musa Çözen sevinçten şarkı söylemektedir.Golü yiyen kaleci Rüştü ve Fenerbahçe Başkanı Ali Şen şok golle yıkılmışlardır.

Yönetmen VTR operatöründen tekrarları vereceği VTR nosunu ister.Operatör sırası ile VTR'leri yavaş gösterimde vermeye başlar.Tekrarlar ekranlara yansırken hakem bitiş düğünü çalar ve orta noktayı gösterir.Şimdi sıra saha içi röportajlara gelmiştir.Saha içindeki muhabirin işi zordur.Çünkü soyunma odasına giden futbolcuyu kolundan tutup röportaj için kamera karşısına geçirecektir.Bu arada stad inlemektedir.Beşiktaş'lı futbolcular seyircilerini selamlamaktadır.Fenerbahçe'li futbolcular ise soyunma odasına çoktan gitmiştir bile.Merkezden 'bağla' komutu geldikten sonra spiker uyandırılır.Yönetmenin talimatı ile çalışan ekibin isimleri altyazı olarak ekrandan geçmektedir.Spiker İlker Yasin son cümlelerini etmeye başlamıştır.Yayın merkeze devredilmiştir.Bir canlı yayın daha bitmiştir.Yönetmen resim seçme masasından kalkmıştır.Sevincini dile getiren'hareketler ve sözlerle' yayın aracından inmiştir.Bu esnada seyirciler stadyumu boşaltmaya başlamıştır.Kameramanlar kameralarını toplamaya başlamıştır.Stadı terkeden Fenerbahçe'li taraftarlar çalışan ekibe küfür ederler.Ama kameramanlar buna alışıktır çünkü çok fazla tecrübeleri vardır.Yayın aracındaki ekip de malzemelerini toplamaya başlamışlardır.Cihazlar kapatılmıştır.Yayın aracının kurulması kadar toparlanması da kolaydır.Fakat saat geçtir.Ve herkes yorgundur.Kimse işin bu safhasını sevmez.Yayın aracının içindeki cihazları boşaltmaya gerek yoktur.Çünkü aracın özelliğinden dolayı araç boşalmadan yan tarafları genişler ve işi bitip tekrar eski halini alması hidrolik bir sistemle sağlanır.İş bittiği için aracın her iki yanı da kapanır.Kamera çantaları toplanıp aracın yanına getirilmiştir.Sesçiler mikrofonlarını toplamışlardır ve araca yüklenmeye başlamışlardır.Kamera kablolarının toplanması biraz uzun sürmektedir çünkü hava kararmıştır ve gündüz çalışma şartları gece yoktur.

Hala maçın kritiğini yapan yönetmen ve kameramanlar yavaş yavaş stadı terketmeye başlamışlardır. Stad boşalmaya devam etmektedir. Kızgın taraftar teknik ekibe feveran etmektedir. Cine 5'e küfür etmektedirler. Seyirci stadı terketmiştir fakat takımları taşıyan otobüsleri bekleyip onlara olan sevgilerini ya da nefretlerini göstereceklerdir. Polis önlemi devam etmektedir. Büyük bir kargaşa yaşanmaktadır. Nihayet futbolcuları taşıyan otobüslerden biri stadtan ayrılmak üzeredir. Fenerbahçe'li futbolcular kafaları önde otobüse binerler. Taraftarlar futbolculara bela okumaktadırlar. Futbolcular da buna otobüsün içinden karşılık verince ortalık karışır. Taraftarlar çılgına döner ve otobüse saldırır. Tabii polis hemen müdahale edip ortalığı bir güzel yatıştırır. Yayın aracının toplanma işleri bitmek üzeredir. Malzeme yükleme işi bitmiştir. Fakat çok kablo çekildiği için bu iş biraz uzamıştır. Yardımcı elemanlar haricindeki diğer teknik ekip işi bitirip servis araçları ile stadtan ayrılmışlardır. Bu arada Beşiktaş'lı futbolcuları taşıyan otobüste hareket etmek üzeredir. Beşiktaş'lı taraftarların sevgi gösterileri arasında stadı terkeden Beşiktaş'lı futbolcular çok mutludurlar ve 3 puanı almış olmanın mutluluğu içinde stadyumu terk ediyorlardır. Trafik allak bullak olmuştur. Trafik polisleri için azap gecesidir bu maç akşamı. Maçı seyretmeye gelmiş olan askeri erkan, emniyet müdürleri, klüp başkanları, milletvekilleri, gazeteciler stadyumu terketmişlerdir.

Stadyumda onlarca kamera da stadı terk ediyorlardır. Çünkü çekecek bir malzeme yoktur. Trafik de rahatlamaya başlamıştır. Yayın aracı da son kabloları yüklemiştir ve kapaklarını kapatmıştır. Artık harekete hazırdır. Naklen yayın aracı bir derbi maçını daha kusursuz bir şekilde atlatıp ertesi günkü maç için 12 saatlik dinlenmeye merkeze doğru hareket etmiştir. Bu iki yayın aracının Fenerbahçe Stadyumu'nu terketmesi oldukça havalıdır. Sirenlerini çalıp gürültülü bir şekilde stadyumu terkeden iki araçtan sonra stadta kalan çöpler uçuşmaya başlamıştır. Hemen ardından da üç, dört tane çöp arabasının farları yanık kornalarını öttürerek stada girişleri de ilginçtir. Çünkü biz de toparlanmakla meşgulüzür. Kameraları gören çöpçüler, abi hangi kanal-ne zaman çıkacağız soruları eşliğinde stad çevresini temizlemeye koyulurlar.

PROGRAMIN BÜTÇESİ

"Canlı Yayın" adlı belgesel filmin harcamaları aşağıda açıklanmıştır. Bu fiyatlar Ulusal Radyo Televizyon'un piyasaya olan fiyatlarıdır. Fakat ben bu firmanın bir çalışanı olduğum için teknik malzeme için bir harcama yapmadım.

BETACAM DIŞ ÇEKİM SETİ

Ampex 300 CCD Betacam Kamera
JVJ TM 10 Portable Monitör
Bağlantı Kabloları
(Günlük kameraman dahil 20.000.000)

BETACAM DIŞ ÇEKİM SETİ 2

Sony 337 CCD Betacam Kamera
JVJ TM 10 Portable Monitör
Bağlantı Kabloları
(Günlük kameraman dahil 20.000.000)

IŞIK

Pag Kamera üstü Tepe Lambası 250 Watt (2 ADET)
(Günlük 1.000.000)

KURGU

A-B Roll Editing
ADO kurgu Seti
(Günlük 30.000.000)

KASETLER

Maxell Betacam SP 30 Kaset X 5
Maxell Betacam SP 60 Kaset X 3
Maxell VHS Kaset X 11
Ampex Betacam SP 30 (Kurguyu Yaptığım Master Kaset)
(Tüm Kasetlerin Fiyatı 35.000.000)

YEMEK ve ULAŞIM

3 öğün yemek ve minibüs
(10.000.000)

VHS KOPYA ÇIKARMA

11 adet VHS kaset çoğaltması
(2.500.000)

GENEL TOPLAM : 118.500.000 TL

N O T : Filmin çekim ve kurgu aşaması 1'er günden 2 gün sürmüştür. Ve tüm teknik işler çalıştığım firmada yapıldığından 'yemek ve ulaşım' giderleri dışında bir harcamam olmamıştır.

FİLMDE YER ALMAYAN RÖPORTAJLAR

ERCAN TANER : 17 Ekim 1996 tarihinde Ali Sami Yen Stadı'nda muhteşem bir seyirci karşısında oynanacak olan Galatasaray-Paris St. Germain Avrupa Kupası maçını anlatmak için stada gelirken,tuttuğum takımın Beşiktaş olmasına aldırış etmeden bir destan yazılabilir mi diye düşündüm.Galatasaray,eksikleri ve problemleri nedeni ile ligde pek parlak değildi.Fakat biliriz ki,Avrupa'da bir başka oynar.Paris St. Germain geçen sene Kupa Galipleri Kupasını almış kendi liginde'de başarılı olan zorlu bir takım görüntüsünde idi.Bu durumda tabii ki Paris takımı daha ağır basıyordu.

Maç öncesi gözlemlerimde Paris takımının yöneticilerinin ve oyuncularının takımımızı küçümsedikleri anlaşılıyordu.İnsanın "haydi Cimbon'um yen şunları" diyesi geliyordu.Maçı anlatmaya başlamıştım.Paris St. Germain takımı o kadar ünlü isimlerden oluşmuştu ki ister istemez neticeden pek ümidim yoktu.Ta ki Hakan'ın o muhteşem golüne kadar.O dakikadan itibaren bağırmağa başladım.St. Germain takımının oyuncuları şaşkın bir vaziyette birbirlerine bakıyorlardı.Santra ile maçı anlatmaya devam ettim.Anlatımım çok heyecanlı idi.Biliyordum ki maçın bitimine daha çok vardı.Fakat o da ne Tugay'ın 30 metreden salladığı füze kaleye girmez mi.Bu 2. gol benim havaya zıplamama sebep oldu.Yorumcu Tanju Çolak ile bağırıyorduk.Ne yazık ki 1 dakika geçmeden bir gol yedik.o da ne 2. gol.Şık olduk.Tanju 'inanmıyorum' diyor seyirci kahrolmuştu.Tabii ki üzüntüden anlatım şeklim değişmişti.Ama maçıdaki heyecan devam ediyordu.Kendi kendime,bu iş bitti dedim.Buraya kadarmış,herhalde şimdi de 3. golü yeriz dedim.Tüm seyirci şoktaydı.Bizi sahadan silecekler dediğimde o da ne,Galatasaray bir gol daha buldu.Tekrar havaya zıplayıp bağırmağa başladık.Gol,gol,gol işte bu kadar diye bağırıyordum.O kadar heyecanlandım ki Paris St. Germain yedek kulübesini anlatacak sözleri bulamadım.Kulübe çok karışmıştı.Geçen her dakika lehimize işliyordu.St. Germain ilk 11'i gol atmaya çalışıyordu.Ama defans buna engel oluyordu.Bu kadar ataktan sonra St. Germain bir gol daha yemez mi,aman allahım bu nasıl şey,dedim.Gol,gol,gol yine gol diye bağırmağa devam ettim.Bütün seyirci ayaktaydı.İnanılmaz bağırıyordum.St. Germain çökmüştü.Futbolcular birbirlerine bağırarak golün şaşkınlığını yaşıyorlardı.Galatasaray'lı futbolcular da tempoya ayak uydurmuşlardı.Seyirciler beş,beş,beş diye tezahürat yapıyorlardı.Tüm Galatasaray bugün çok iyiydi.Otoriteler Galatasaray'a şans tanımıyorlardı.Ve maç 4-2 bitti

Maçtan sonra özeti seyrederken maçı bağırarak anlattığımı anladım.Ama gerçekten nefis bir maç olmuştu ve ben çok hararetli maç anlatmıştım.Maçtan sonra 1-2 saat sesim kısılmıştı.Tanju'da çok keyifli idi.

Galatasaray-Paris St. Germain kupa maçı unutamayacağım bir maç olmuştur.Gerçekten bana göre maçı süper anlattım. Bu maç anılarımın en önemli köşesinde şu anda baş sıradadır.

MUSA ÇÖZEN : 1988 yılında TRT'de çalışmakta iken çektiğim Galatasaray-Neuchatel maçı benim için unutulmazlar arasındadır.Özel TV kanalları henüz yokken TRT'de ilkleri yapmaya fırsat bulduğum bu maç benim için oldukça heyecanlı ve ürkütücü geçmiştir.Neuchatel,Galatasaray'ı kendi sahasında ilk maçta 3-0 yenmişti.Bu maçın rövanşı istabul'da oynanacaktı ve Galatasaray çok hırslı idi.Türk halkı bu maçı dört gözle bekliyordu.O zamanlar yayıncılık camiasında tek tabanca olan TRT bu maçın önemini çok iyi biliyordu.Daha önceki seneler de olduğu gibi o zamanda lig maçlarını TRT canlı ya da banttan yayınlıyordu.Galatasaray'ın bu maça verdiği önem gerçekten çok büyüktü.TRD programlarında bu maçın naklen verileceğini ekranlardan duyurmuştu.Ve biz hazırlıklara başlamıştık.Fakat Galatasaray yönetimi TRT'ye bu maçın çekimi için izin vermedi. Bunun üzerine TRT Galatasaray'a 200.000\$ para önerdi.O zamanlar bu kadar para TRT için çok para idi.Bunun üzerine Galatasaray "bize para değil,tur lazım" dedi ve maç canlı yayınlanırsa stada maçı seyretmeye kimse gelmez dedi.En sonunda anlaşma sağlandı ve maç bitimden hemen sonra banttan yayına girecekti.Ve bilet satışları karaborsaya düştü.

Maç günü stadyum ağzına kadar doluydu.TRD'nin naklen yayın aracı ile ben yönetmen olarak stada gittik.Tüm hazırlıklar yapılmıştı.O gün TRT tarihinde ilk kez Ali Sami Yen Stadı'nın çatısına kamera kurdurmuşum.Ve ilk defa stadyuma 7 kamera kurdurdum.

Maç başlamıştı ve Galatasaray fırtına gibi oyuna girdi.Ve o muhteşem Galatasaray gollerini atmaya başladı.Galatasaray teknik direktörü Mustafa Denizli idi.Ve ilk maçta aldığı ceza nedeni ile maçı seyircilerle tribünden izliyordu.Galatasaray 2. golü atmıştı.Ali Sami Yen inliyordu.Her golden sonra önce Neuchatel teknik direktörünü sonra Mustafa Denizli'yi getiriyordum ekrana.

Ali Kırca o zamanlar TRD Haber Dairesi Başkanı idi.Halim Çorbalı da Futbol Federasyonu Başkanı idi.Ve maçı Ankara'dalink çıkışından izliyorlardı.3. gol de atılmıştı ve tüm seyirci ayaktaydı.Ankara'dan bir telefon aldım.Bu sırada Mustafa Denizli'yi ekrana getirdiğimde sevinçten ağlıyordu.Halim Çorbalı Mustafa Denizli'nin sık sık ekranda gözükmesinin sakıncalı olduğunu ve ceza alabileceğini söylemişti Ali Kırca'ya. Tabii ki emir uygulanacaktı.Fakat kısıtlandığım için çok sınırlanmıştım.Ama maçın heyecanı ile bunu çabuk unuttum.

4. golden sonra yan hakemin kafasına sert bir cisim atılmış ve hakemin kafası yarılmıştı.Ben bu cismi yakın

ekrana getirmiştim.Hayatımın en büyük hatasını yapmıştım.Bu yüzden Galatasaray ceza alabilirdi.Tabii ben maçın atmosferinde heyecan içinde bunu düşünememiştim.Stad tezahürattan yıkılıyordu.Tur için 1 gol daha gerekiyordu.Futbolcular bütün güçleri ile gol için çalışıyorlardı.Ve nihayet 5. gol de geldi.Hemen Neuchatel teknik direktörünü çıkışa verdim.Kafasını dizlerinin arasına almış şok geçiriyordu.Maç bitmiş tur atlanmıştı.Herkes büyük sevinç içindeydi.Galatasaray zoru başarmıştı.Maç biter bitmez,maçı hemen yayına soktuk.Aynı gün 3 saat sonra maçı bir kez daha seyrettirdik.

Hatırlanacağı gibi 3-4 gün sonra yan hakeme atılan sert cisimden dolayı Neuchatel UEFA'ya itiraz edip maçın iptalini isteyip Galatasaray'ın hükmen 3-0 mağlup sayılmasını istemişti.UEFA itirazı yerinde bulup Galatasaray'ı masada 3-0 hükmen mağlup saymıştı.Galatasaray'da hakkını aramak için Avrupa'da bu konularda ün yapmış Alman asıllı bir avukat tutup UEFA'ya karşı bir itirazda bulunmuştu.Bu olay ekranda gözüküyordu ama gözlemci raporlarında gözükmiüyordu.UEFA kurulu tekrar toplanmıştı ve bu ünlü avukat sayesinde karar Galatasaray'ın lehine olmuştu.Karar Galatasaray'ın maçı 5-0 kazandığının teyidi şeklinde idi.

Derin bir nefes almıştım.Çünkü günlerce arkadaşlar arasında alay konusu olmuştum.
Bu maç ilkleri gerçekteştirme açısından bence çok ayrı bir yere sahiptir.Ama maçın heyecanı ile yaptığım bir hata ile neler yaşadığım ve de yaşattığımı unutmamın imkanı yoktur.

VTR KAYIT / TIME CODE FORMU

TARİH : 14 Eylül 1996

KASET NO : 3966

00.37.00	Maç bitimi polisler
00.54.00	Malzeme toplanması
01.42.15	Kamera kablosu tilt yayın aracı
01.58.00	Malzemenin yayın aracına yüklenmesi
03.25.00	Gece polis araçları
03.44.00	Yayın aracının yanlarının kapatılması
04.02.00	Yayın aracının toplanması
04.37.00	Yayın aracının yanlarının kapatılması
05.29.20	Yayın aracının toplanması
06.38.05	Yayın aracının farlarını yakıp Fenerbahçe Stadını terketmesi

VTR KAYIT / TIME CODE FORMU

TARİH : 14 Eylül 1996

KASET NO : 3657

00.55.00 Polisler
01.24.00 FB Stadı yazısından yayın aracına pan
01.36.05 FB Stadı yazısı ve naklen yayın aracı
01.54:15 Polisler
02.05.00 Polislerin bariyerleri kurmaları
02.29.00 Yakın plan dönerci
02.59.20 Taraftar ve dönerci
03.20.00 Yakın plan köfteci zoom out seyyar satıcı
03.49.04 Zafer işareti yapan çocuk
04.00.00 Yayın aracına ceryan bağlayan teknisyen
04.20.15 Yayın aracının arka bölümünün indirilmesi
04.34.10 Naklen yayın aracından indirilmesi
04.56.10 Polislin taraftarı arayıp içeri alması
06.16.10 FB Stadı soldan sağa pan
06.27.00 Taraftar, zoom out bilet kuyrukları
06.36.11 FB Stadı pan
06.52.20 Bilet gişesinden taraftarın bilet alması
07.11.22 BJK'li taraftarların polis tarafından aranıp içeri alınması
07.40.15 Malzeme inişi
08.32.10 Genel plan bilet kuyruğu
08.37.18 Malzeme indirilmesi
09.42.16 Stad, tilt kamera kabloları
09.53.06 Taraftar (sakallı adam ve kız)
10.22.00 Malzeme inişi
10.45.00 PTT'nin aracından malzeme boşaltması
11.07.00 Seyircilerin kuyruğa koşturmaları
11.21.15 Teknisyenin kabloları yayın aracına bağlaması
11.36.20 Sesçinin spiker odasını hazırlaması ve testi
13.52.06 Stad genel (tepeden)
14.06.11 Stad pan
14.17.10 Kameraman zoom out saha
14.29.04 Taraftar tezahürat
14.49.00 Skorbord
15.03.00 Pilot kamerasının kurulması
18.46.23 Spiker odasının hazırlıkları
18.57.00 Çanak antenin kurulması ve test çalışmaları
20.05.00 Yayın aracının içi (kamera kontrol teknisyeninin çalışması)
20.17.15 Yayın aracında VTR playback teknisyeninin çalışmaları
23.53.00 Yönetmenin, E.Taner'e kayıтта lafı
24.30.00 Canlı yayın anları
24.42.00 Ercan Taner'in röportajları
26.16.00 Musa Çözen'in teknik yönetmene lafı
27.00.00 Naklen yayın aracı ekip diyalogları
31.30.10 Yayın aracı ses bölümü

VTR KAYIT / TIME CODE FORMU

TARİH : 14 Eylül 1996

KASET NO : 5046

36.40.00	(Yönetmenin)	4,3,2,1 ikinci devre lafı
36.53.16	"	BJK 'nin golü sonrası küfürleri
36.55.00	"	Yakın yakın yavrularım lafı
37.13.00	"	Haydi konuşma hayvan lafı
37.40.00	"	Rasim Kara'ya dön lafı
37.56.00	"	VTR 3 işte pozisyon bu lafı
39.06.00	"	Oturup kalkması ve hass....lafı
39.27.00	"	Or...ço...lafı
39.53.00	"	Oyuncu değişikliği lafı
40.03.00	"	Gol ulan a.....çocuğu lafı
40.24.00	"	Gelin ib...lafı
40.45.00	"	Haydi oğlum lafı
41.08.00	"	Annem annem geçirdik lafı
41.30.00	"	Erşan Başbuğ y... yedi lafı
41.35.00	"	Konuş...Sergen...ver VTR'yi lafı
42.00.00	"	Konuş Acun lafı
42.30.00	"	Ufuk nerede kaçtı mı, BJK iyi oynadı lafı
42.47.13	Maç bitimi, sesçi malzemesini topluyor	
43.03.12	"	kamera malzemesinin taşınması
43.30.00	"	malzemenin araca yüklenmesi
45.51.20	"	kamera kablosunun sarılması
46.35.20	"	yayın aracının yanlarının kapanması
48.18.00	"	yayın aracının hidroliğinin çalıştırılması
48.54.00	"	naklen yayın aracının gidişi

VTR KAYIT / TIME CODE FORMU

TARİH : 14 Eylül 1996

KASET NO : 5016

00.27.00 Polislerin otobüsten inmesi
01.09.00 Aracın jeneratör kapağının şöför tarafından kapatılması
01.13.00 Panzerlerden polislerin inmesi
01.44.16 Şöförün jeneratör kapağı ile uğraşması
02.20.00 Seyyar köfteciler zoom out
02.38.00 Yakın plan soğan zoom out köfteciler
02.59.10 Yakın plan bilezikli köfteci kadın
03.22.00 Yakın plan flama satan çocuk
03.29.00 Ekmek kamyonu
03.46.00 Yakın plan sandviç satan çocuk
03.55.00 El sallayan yüzü boyalı taraftar
04.00.10 5-5 işareti yapan yüzü boyalı taraftar
04.12.12 Polis kontrol yazısı zoom out taraftarlar
04.28.00 Yakın su şişeleri zoom out taraftarlar
04.57.00 Ali Şen başkan FB şampiyon tezahüratı yapan FB taraftarı
05.05.19 Stad kapısında yatan taraftarlar
05.23.00 Kamera kablolarının araçtan inmesi
06.09.00 " " stadın içine çekilmeleri
08.19.00 " " " " yerleştirilmesi
10.03.14 Stad içi seyirci koltuklarının temizlenmesi
10.43.09 Çim arabası ile çim biçme
11.50.00 Sesçinin kablo çekmesi
12.41.00 Skorbord zoom out stad pan
13.04.10 Taraftarların polis tarafından aranması
14.28.00 stadın tepesinden tilt bilet kuyruğu
15.24.00 Yönetmen Musa Çözen'in stadyuma gelişi
15.48.00 Pilot kamera mevkiinde yürüyüş
16.14.00 Yakın plan taraftar zoom out stad
16.58.00 Kamera çantalarının stada taşınması
17.14.00 Paf takımının sahaya çıkışı
19.18.00 Taraftar pan skorbord
19.59.17 BJK paflarının sahaya çıkışı
20.19.06 Kameramanın kamerasını stad içine kurması
25.04.00 Yakın plan kamera pan objektif
25.19.06 Yakın plan zoom out objektif
26.01.15 Kamera kurulması ve testi
27.49.15 Kamera tally lambası zoom out kameraman
28.05.17 2. kameranın kurulması
29.50.00 FB paflarının pankartla çıkıp seyircileri selamlamaları
30.18.20 Sesçinin mikrofonu atletizm pistine kurması
30.54.13 2. sesçinin mikrofonu kurması
31.15.12 Mikrofon zoom out sesçilerin çalışması
31.40.05 Sesçinin kale arkasına mikrofon yerleştirmesi
32.32.18 Sesçinin atletizm pistine mikrofon kurması

VTR KAYIT / TIME CODE FORMU

TARİH : 14 Eylül 1996

KASET NO: 5955

35.02.20 Yönetmenin esprileri
38.49.20 Babasının elini tutan küçük taraftar
39.08.00 Bandaj satıcısı
39.15.04 Oturak satıcısı
39.21.12 Bayrak satıcısı
39.35.19 Tekerlekli taraftar
39.42.17 Polislerin taraftardaki bozuk paraları toplaması
40.13.20 Tesbih satıcısı
40.21.00 Yayın aracı ve FB Stadı
40.28.00 Asker kıyafetli küçük taraftar
41.16.00 Simitçi
41.26.20 Panzerlerin üstünde polisler
41.32.20 Küçük FB'li taraftarlar
41.59.16 Stad giriş kuyruğu
42.20.00 BJK otobüsünün stada gelişi
44.39.16 FB:3 BJK:0 pankartı taşıyan küçük kız
44.57.00 Bandaj satan kadın
45.18.00 Fb otobüsünün stada gelişi
49.02.00 Bilet kuyrukları
49.16.20 Taraftarların turnikelerden geçişi
49.26.00 küçük taraftar
49.42.01 Stad giriş kuyruğu
50.03.16 Polis taraftar kavgası
50.22.00 Yakın plan polisler
50.39.18 FB logosu tilt vip girişi
50.49.20 Kameraman pan E.Taner
51.01.20 Vedat okyar röportaj
51.12.05 Vip konukların gelişi
52.54.10 E.Taner,Vefa Küçük röportaj
53.48.00 Küçük taraftarın stadı tırmanması ve onu polislerin uyarması
54.46.20 Turnikeler
54.55.00 Polisler
55.13.18 Ben Afrikalıyım diyen sarhoş taraftar
57.00.00 Akşam polisler
57.04.20 Yakın plan asker
57.22.00 Maçtan sonra taraftarların stadtan çıkışları
01.00.04 Stad içi polisler
01.00.11 Sesçinin malzemesini toplaması
01.00.26 Maçtan sonra kadın polislerin stadta yürümeleleri

FİLMDE KULLANILAN TEKNİK MALZEME

AMPEX 300 BETACAM KAMERA

SONY 337 BETACAM KAMERA

PAGBELT IC2 BEL AKÜSÜ X 6

NP 1 KAMERA AKÜSÜ X 15

SACHTLER KAMERA AYAĞI X 2

JVC TM 10 VİDEO MONİTÖR X 2

QUARTZ KAMERA ÜSTÜ TEPE LAMBASI X 2 (650 W)

MAXELL BETACAM SP 30 KASET X 5

MAXELL BETACAM SP 60 KASET X 3

FİLM ÇEKİM EKİBİ

Yönetmen : İBRAHİM ÇOKIŞLER

Kameraman : HALİL ARİF NURDAN
NADİ ÖZERKAL

Kurgu : CEM HAMAMCI

Kamera Asistanı : OKAN CAN

Ses : ERKAN ALTINOK

13 Eylül 1996

İNÇLİK SPOR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
İSTANBUL İL BAŞKANLIĞI
İSTANBUL

13 Eylül 1996 Cumartesi günü İstanbul Fenerbahçe Stadı'nda
düzenlenecek olan, Fenerbahçe-Beşiktaş futbol karşılaşması CINE 5'den
yayın programımızdadır.

Ayrıca, İstanbul Fenerbahçe Stadı'nda 14 Eylül 1996 Cumartesi günü
düzenlenecek Fenerbahçe-Beşiktaş maçında görev yapacak CINE 5 ekibinin
görevli listesi görülmektedir.

Yayınlarımızla,

YERKER YASİN
Genel Müdürü

GÖNDERİLEN SN. KADİR CEYLAN
GÖNDEREN İLKER YASİN
TARİH 7 Ekim 1996 Pazartesi

Sayın Ceylan,

14 Eylül 1996 tarihinde oynanan ve CINE 5'den canlı olarak yayınlanan Fenerbahçe-Beşiktaş futbol karşılaşması görevli listesi, ödenen para makbuzu ve yayın yetki belgesi 13 Eylül 1996 tarihinde Gençlik Spor Genel Müdürlüğü İstanbul İl Başkanlığı, İstanbul Fenerbahçe Stadı ve PTT'ye gönderilmiştir.

Bilgilerinize sunarım.

iyi çalışmalar,

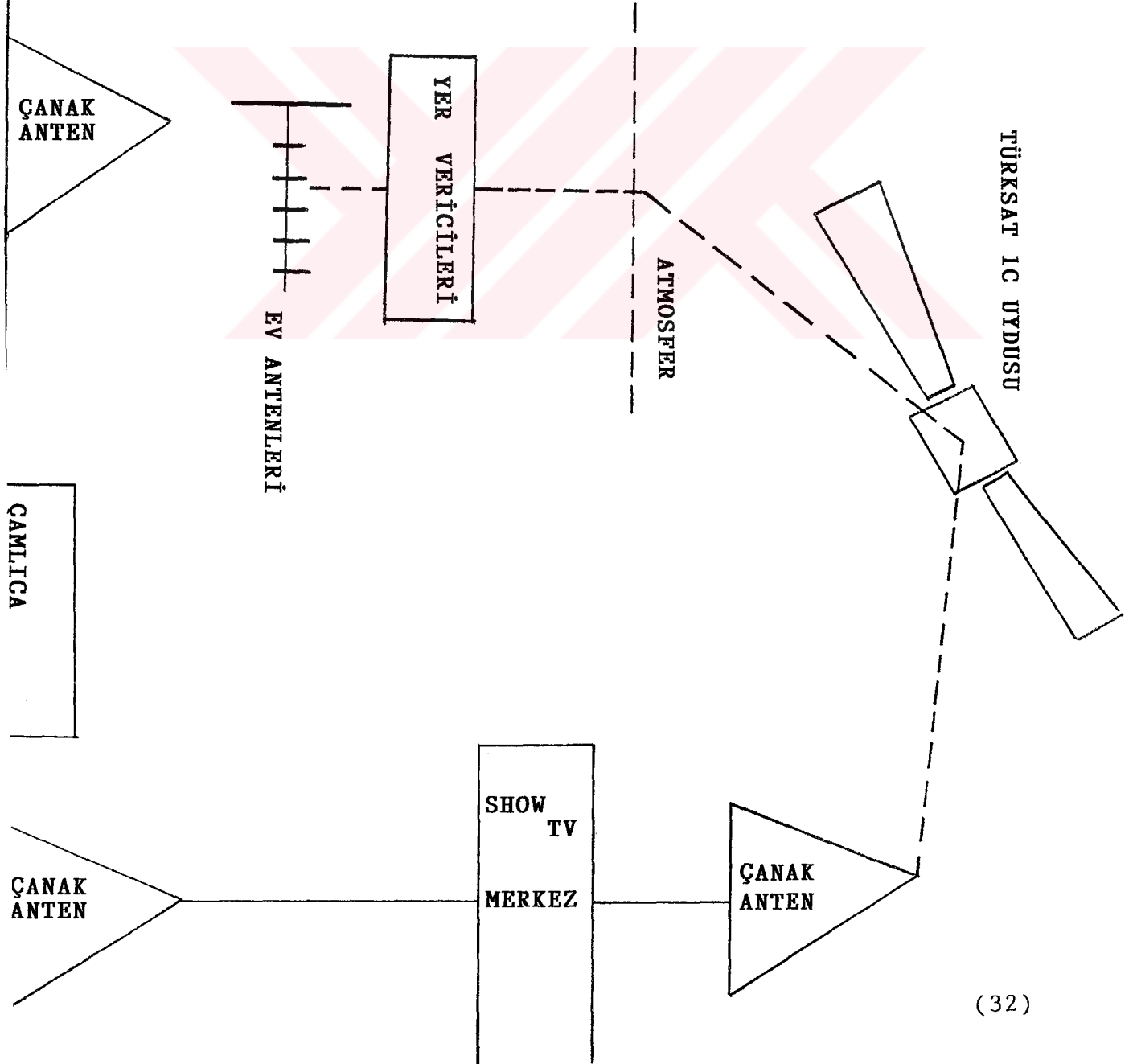
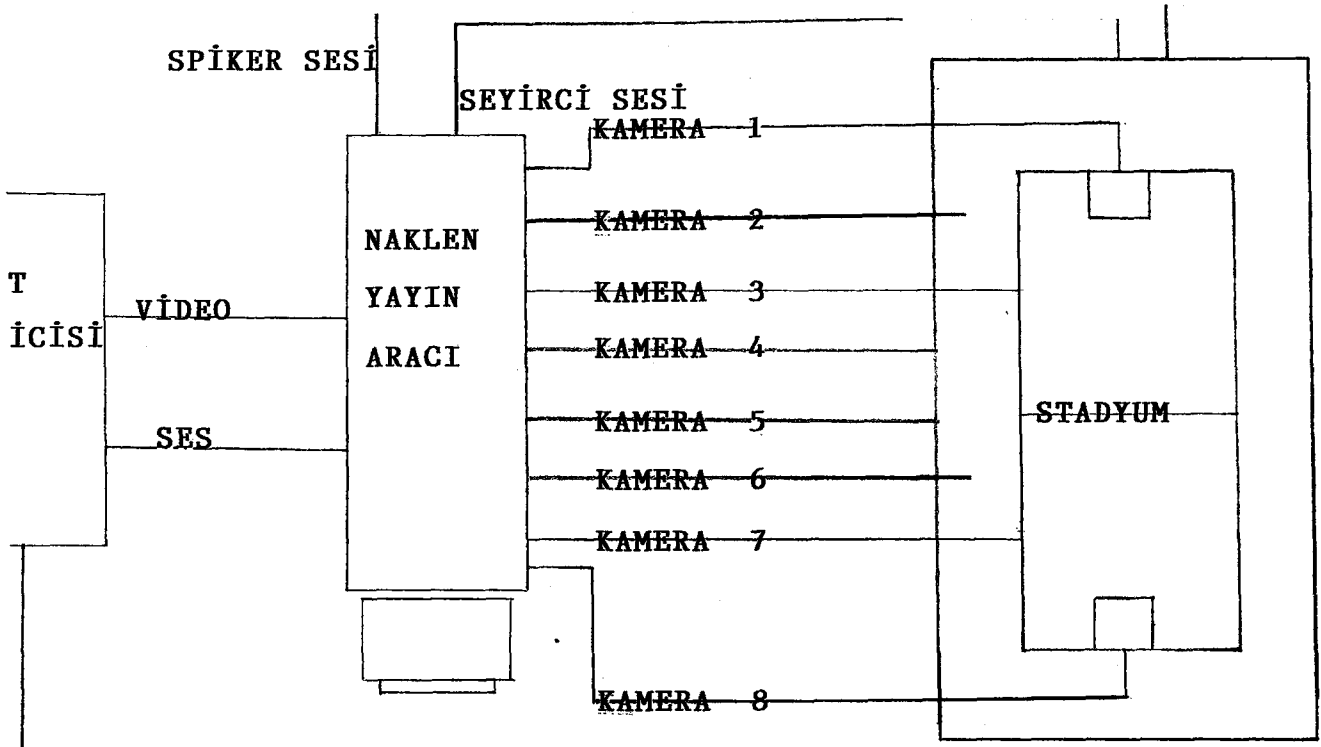
ILKER YASİN

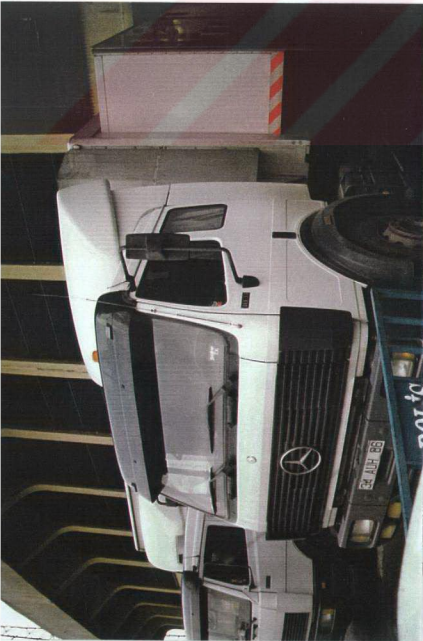
İYABİRLER

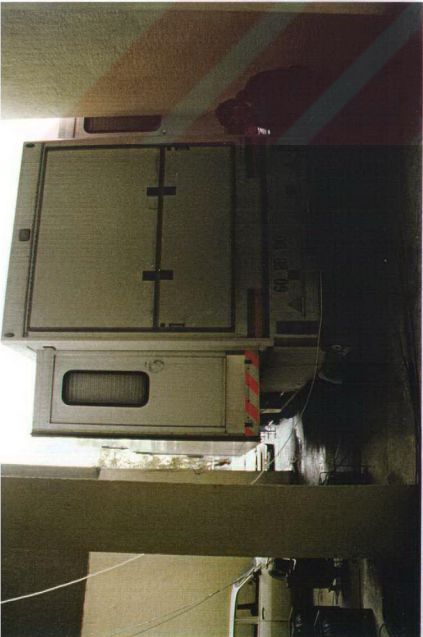
GÖKTUĞ SEVİNÇLİ
AYTUĞ SEVİNÇLİ
EMRE TİLEV
ENDER BİLGİN
DENİZ TÜRKER
ACUN ILICALI
MUSTAFA KEMAL ARTALAN
RÜYHAN DURALI
BURAK EŞKİNAT
SERKAN KORKMAZ
MURAT KOSOVA

TURGUT KURUÇAY
ŞAFAK AKTAŞ
HASAN KARTALOĞLU
KENAN ATAKAN
EFE SUNGAR
SEDAT KAFDAĞLI
SEDAT DÖĞÜŞKEN
ÖMER KARABEY
İBRAHİM ÇOKIŞLER
MAHMUT İNCE

TEKNİK MÜDÜR HAKAN TÜMER
TEKNİK MÜDÜR YRD. HASAN KIRAĞI
TEKNİK MÜDÜR YRD. GÜNAY AĞALAR
TEKNİK YÖNETMEN TUNA ORDU
MÜHÜR BAKIM NİYAZİ ŞEKER
MÜHÜR KONTROL MEHMET BERKMAN
MÜHÜR YÜCEL YILMAZ
MÜHÜR YÜKSEL YILMAZ
MÜHÜR KAYIT ÖMER BİLGİÇ
MELİH EKEN
KÜRŞAT BAĞOĞLU
MÜHÜRANLAR TAHSİN GÜLOĞLU
ÖZGEN GÖK
MUZAFFER TEZCANLI
NAİM ARIOĞLU
EROL CİVAN
BERKAN ÖZTRAK
TİMUR AKKURT
RECEP GÜNER
HALİL ARİF NURDAN
NADİ ÖZARKAL
OKAN CAN
MÜHÜRİCİ 4 KİŞİ
MÜHÜRİK MUHARREM ASLAN
MÜHÜRİK ASİSTANI RAMAZAN ASLAN
MÜHÜRİK-LİNK ALPASLAN PEHLİVAN
MÜHÜRİK NETMEN MUSA ÇÖZEN
UĞUR YILDIRIM
MÜHÜRİK İKER İLKER YASİN
MÜHÜRİK KUK ZAFER KIR
FAYSAL ABDULLAHOĞLU
GÜLAY PARLAT
ÜMİT VURGAN
AYDIN PARIM
CAFER ŞENEL

SONSÖZ

Kamera ve film araçları var oldukça, belgesel ideası da varlığını sürdürecektir. Fakat bunun için ayrıca sanatsal bir içgüdü, büyük ödüller beklemeden hizmet etme arzusu ve sıradan insanların gündelik yaşantılarının doğrudan deneyimine gereksinim vardır. Her şeyin ötesinde, bir amaç dürüstlüğü ve insan varlığının hoşgörü ve anlayış yeterliliği içinde bir inanç gerekmektedir.

Bütün bunlar, geçmişte, pek çok ülkede pek çok insan tarafından yerine getirildi. Böyle olmasaydı, belgeseller, büyük bir toplumsal etkinlik olarak günümüzde varlıklarını sürdüremezlerdi.

Bence hükümet, eğitim amaçlı belgesellere yatırım yapmaya devam etmelidir. Çünkü Devletin her zaman için bilgi yorumlamasına gereksinimi bulunmaktadır, diğer taraftan eğitim işinde olanlar toplumun doğasını yorumlama yeterliliğine sahip görünmektedirler. Böylece izleyici ve sponsorluk etkileşimi içinde ekonomik dönüşüm gerçekleşmeye başlamıştır.

Belgesellerin hak ettikleri yere ulaşacağına inanıyorum. Devlet yapısının bunun tersini ortaya koymasına karşın ben bir ışık görüyorum.

İBRAHİM ÇOKIŞLER

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ